

JUDr. Michael Kincl

metodické a odborné poradenství v oblasti veřejné podpory

lektorská činnost

Aloise Skotáka 10, 678 01 Blansko

tel: 606 829 369, e-mail: m_kincl@volny.cz

IČ: 86980181

**Posouzení souladu financování (dotace) na navýšení mezd zaměstnancům
Krajské zdravotní, a.s. s pravidly EU pro oblast veřejné podpory**

Použité podklady k posouzení

- Předání věci č. 2/5/2025/LP – doplnění č. 1.

v textu bude dále označováno jako „podklady“ nebo „předložené podklady“.

Popis situace

Odbor LP obdržel žádost o posouzení, zda lze financovat (poskytnout dotaci) z rozpočtu Ústeckého kraje (dále jen „Kraj“) navýšení mezd zaměstnancům Krajské zdravotní, a.s. (dále jen „KZ“), a to ve výši cca 200 mil. Kč.

Zadání

1. Posoudit soulad výše uvedeného záměru s pravidly EU pro oblast veřejné podpory.
2. Doporučit nejvhodnější postup pro Kraj z hlediska účelnosti, hospodárnosti, efektivnosti a transparentnosti hospodaření s veřejnými prostředky.

Soulad s pravidly EU pro oblast veřejné podpory

Popis stávající situace

Kraj má s KZ uzavřenou Smlouvu o poskytování veřejné služby a podmínkách poskytnutí Vyrovnávací platby za plnění závazku veřejné služby ze dne 23. 6. 2020, ve znění příslušných dodatků (dále jen „Smlouva“).

KZ je v souladu s Rozhodnutím Komise (EU) ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu č. 2012/21/EU (dále jen „Rozhodnutí“) pověřena výkonem SOHZ.

KZ je z rozpočtu Kraje poskytována vyrovnávací platba spojená s jejími investičními náklady (potřebami), které jsou nezbytné pro výkon vymezených SOHZ (zvažuje se do budoucna i poskytování vyrovnávací platby spojené s provozními náklady určitých nemocnic spadajících pod KZ).

Pravidla SOHZ

Podle pravidel EU upravujících SOHZ mají veřejné instituce volnost v určení, která služba bude v tomto „režimu“ realizována¹.

Kraj této možnosti využil a v příslušném pověření SOHZ vymezil. Navíc Rozhodnutí v čl. 2 odst. 1 písm. b) služby nemocnic jako SOHZ výslovně zmiňuje (počítá s nimi).

¹ Srov. čl. 3. 2. odst. 46 Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu č. 2012/C 8/02.

Z čl. 4 Rozhodnutí vyplývá, že pověření může mít formu jednoho či několika aktů, jejichž formu si mohou upravit jednotliví poskytovatelé. V tomto aktu nebo aktech (pověření) musí být uvedeny zejména tyto údaje:

a) náplň a trvání závazků veřejné služby

b) který podnik bude výkonem SOHZ pověřen, případně na kterém území

c) povaha jakýchkoli výhradních nebo zvláštních práv udělených podniku orgánem poskytujícím podporu;

d) popis kompenzačního mechanismu a parametrů pro výpočet, kontrolu a přezkoumání vyrovnávací platby;

e) opatření k zamezení a vrácení jakékoli nadměrné vyrovnávací platby a

f) odkaz na Rozhodnutí.

Znaky pověření tak mohou naplňovat smlouvy, rozhodnutí, usnesení, právní předpisy apod.

Podle čl. 5 odst. 1 Rozhodnutí platí, že výše vyrovnávací platby nesmí přesáhnout rozsah nezbytný k pokrytí tzv. čistých nákladů.

Čisté náklady lze podle čl. 5 odst. 2 Rozhodnutí mimo jiné vypočítat jako rozdíl mezi náklady spojenými s poskytováním SOHZ a příjmy z daných SOHZ.

Spojení „nezbytný rozsah“ znamená, že příslušné náklady musí být co nejvíce minimalizovány a kalkulovány pouze ve výši, která zajistí realizaci daných SOHZ. To bývá zpravidla zajištěno, že příslušné služby či zboží sloužící k výkonu SOHZ (náklady) jsou poskytovatelem těchto služeb nakupovány (pořizovány) v souladu s předpisy pro zadávání veřejných zakázek.

Podle čl. 5 odst. 3 Rozhodnutí platí, že se přihlíží k veškerým nákladům vzniklým při poskytování SOHZ. Brát v potaz lze především provozní náklady, podle čl. 5 odst. 3 písm. c) Rozhodnutí je však možné dát do výpočtu vyrovnávací platby i náklady spojené s investicemi (zejména do infrastruktury), za podmínky, že jsou nezbytné pro poskytování SOHZ²). Je samozřejmě na uvážení poskytovatele vyrovnávací platby, jaké náklady do výpočtu vyrovnávací platby zahrne (u některých nákladů může uložit, aby je nesl pouze pověřený subjekt).

Dále platí, že podle čl. 5 odst. 4 Rozhodnutí je třeba do výpočtu vyrovnávací platby zahrnovat veškeré příjmy spojené s SOHZ bez ohledu na to, zda se jedná o veřejnou podporu. V tomto případě půjde zejména o úhrady ze strany pojišťoven, může se však jednat i o příjmy z nájemného spojeného s prostory dané nemocnice, které užívají soukromé subjekty poskytující různé služby apod. (zpravidla jde o občerstvení, prodej tiskovin, dárkových předmětů). Je zřejmé, že příjmy snižují výši příslušné vyrovnávací platby.

Závěr k možnosti financování (dotace) mzdových nákladů zaměstnanců KZ ze strany Kraje

Je zřejmé, že posuzovaný způsob financování KZ se odchyluje od zavedeného postupu, kdy je poskytována vyrovnávací platba, jejíž výše je počítána z investičních nákladů nezbytných pro výkon předmětných SOHZ.

Na druhou stranu platí, že mzdové náklady tvoří jedny z nákladů KZ (provozní náklady). Pokud jsou spojeny s činnostmi spadajícími pod SOHZ, jde o náklady, které lze použít pro výpočet vyrovnávací platby.

² Podle názoru Evropské komise neexistuje žádný seznam, který by druh způsobilých investic omezoval. Srov. str. 65, bod 124 Pracovního dokumentu útvarů Komise: Příručka k uplatňování pravidel Evropské unie pro státní podporu, veřejné zakázky a vnitřní trh v oblasti služeb obecného hospodářského zájmu, zejména sociálních služeb obecného zájmu.

Kraj tak může finanční prostředky KZ na zvýšení mzdových prostředků poskytnout, doporučuji však splnit následující podmínky:

1. Poskytnutí prostředků z rozpočtu Kraje by měla předcházet žádost KZ, která jednoznačně a nepochybnitelně odůvodní nezbytnost navýšení mzdových prostředků. Doporučuji odůvodnění zaměřit na situaci na trhu práce, fluktuaci zaměstnanců (v mediálním prostoru se o nedostatku zdravotnického personálu hovoří poměrně často) atd. Lze nepochybně využít i případné krajské analýzy týkající se tohoto problému, pokud existují. Je tak třeba jednoznačně doložit, že daný krok je nezbytný pro to, aby SOHZ mohly být vykonávány, a to v adekvátní kvalitě (dopad na pacienty, a to i případný negativní).
2. Vzhledem k tomu, že již existuje hlavní pověření výkonem SOHZ, je možné na ně v příslušné smlouvě, na jejímž základě se budou mzdové náklady kompenzovat, odkázat, aby bylo zřejmé, že příslušné činnosti jsou SOHZ. Z hlediska systematiky se domnívám, že není vhodné provádět dodatek hlavní smlouvy o SOHZ a případně do budoucna možnost poskytování vyrovnávací platby v souvislosti s provozními náklady zakotvit. Smlouva týkající se úhrady mzdových nákladů Krajem pak bude tvořit součást pověření. Měly by však být naplněny všechny obsahové náležitosti pověření podle Rozhodnutí (uvedeno výše), především pak mechanismus výpočtu vyrovnávací platby, způsob kontroly a systém, jak bude nakládáno s případnou nadměrnou vyrovnávací platbou.
3. Je třeba upozornit, že výše vyrovnávací platby může odpovídat pouze výši čistých nákladů (viz. výše). Proto je třeba zohlednit i příjmy, které KZ v souvislosti s danými SOHZ má (platby od pojišťoven apod.). V tomto ohledu by bylo vhodné, aby KZ v žádosti vyčíslila částku, která půjde nad zmíněné příjmy, čímž se pouze zvýší náklady a neměla by vzniknout nadměrná vyrovnávací platba.

V Blansku dne 15. 5. 2025

JUDr. Michael Kincl